

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Daniely Zemanové a soudců Zdeňka Kühna a Petra Mikeše v právní věci žalobce: **O. C.**, zast. JUDr. Ilonou Tajchnerovou, advokátkou se sídlem Moskevská 1604/35, Ústí nad Labem, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 1. 2015, čj. OAM-350/ZA-ZA08-ZA08-K07-2014, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 23. 1. 2017, čj. 78 Az 1/2015-89,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobce JUDr. Iloně Tajchnerové, advokátce, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši **4 114 Kč**, která bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Předmět řízení a shrnutí jeho dosavadního průběhu

[1] Rozhodnutím ze dne 16. 1. 2015, čj. OAM-350/ZA-ZA08-ZA08-K07-2014, žalovaný neudělil žalobci (dále jen „stěžovatel“) mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. V pohovoru stěžovatel uvedl, že se obává návratu na Ukrajinu, kde probíhají válečné operace. Pokud by jej povolali do armády, nevěděl by za koho a proti komu by měl bojovat; obává se o svůj život. V řízení před krajským soudem předložil stěžovatel listinu ze dne 4. 2. 2015 Ministerstva obrany Ukrajiny, ze které vyplývá, že je na seznamu hledaných osob, které mají být z důvodu vyhýbání se vojenské povinnosti zadrženy a dopraveny na vojenské komisařství.

[2] Krajský soud dospěl k závěru, že stěžovatelova obava z výkonu vojenské služby, popř. postih pro nenastoupení do vojenské služby, má s ohledem na předloženou listinu reálný základ; žalovaný v napadeném rozhodnutí ostatně sám připustil, že na východě Ukrajiny probíhá vnitřní ozbrojený konflikt. Žalovaný při aplikaci § 14a odst. 1 a 2 písm.

c) zákona o azylu nezohlednil Příručku k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků vydanou Úřadem Vysokého komisaře pro uprchlíky OSN. Stěžovatel uvedl, že jeho případná vojenská účast v probíhajícím vnitřním ozbrojeném konfliktu je v rozporu s jeho morálními a náboženskými principy, neboť by zabíjel mladé lidi jako on z řad svých spoluobčanů a spolužáků ze studií. Krajský soud závěrem uvedl, že důvodem pro nárokování postavení uprchlíka přitom může být i skutečnost, že výkon vojenské služby je v rozporu s morálním přesvědčením nebo oprávněnými pohnutkami svědomí žadatele a v daném případě považoval za prokázanou také skutečnost, že účast stěžovatele na vojenských akcích na východě Ukrajiny je reálná. Krajský soud na základě shora uvedeného uzavřel, že byly naplněny předpoklady pro to, aby žalovaný udělil stěžovateli doplňkovou ochranu ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. c) zákona o azylu. Rozhodnutí žalovaného proto zrušil a současně jej zavázal, aby v dalším řízení vycházel z aktuálního vývoje vnitřního ozbrojeného konfliktu na Ukrajině.

[3] Žalovaný podal proti rozsudku krajského soudu ze dne 29. 6. 2015, čj. 78 Az 1/2015-57, kasační stížnost, které Nejvyšší správní soud vyhověl a rozsudkem ze dne 26. 11. 2015, čj. 10 Azs 174/2015-42, jej zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud poukázal na pochybení krajského soudu spočívající v nerozlišení kritérií pro udělení azylu [§ 12 písm. b)] a pro udělení doplňkové ochrany (§ 14a), a dále nesprávné interpretaci pojmu „vnitřní ozbrojený konflikt“ ve smyslu § 14a zákona o azylu. Dále se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou možnosti udělení právního statutu uprchlíka osobě, která se vyhýbá výkonu vojenské služby. Krajský soud dle NSS dostatečně neposoudil ani naplnění podmínek udělení doplňkové ochrany z důvodu existence vážné újmy s ohledem na ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti ve vztahu k svévolnému násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Vytkl soudu, že při aplikaci § 14 odst. 1 a 2 písm. c) zákona o azylu neuplatnil tzv. třístupňový test.

[4] Krajský soud v Ústí nad Labem žalobu znovu projednal a rozsudkem ze dne 23. 1. 2017, čj. 78 Az 1/2015-89, ji zamítl.

II. Shrnutí kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Stěžovatel je přesvědčen, že rozsudek krajského soudu je nezákonný a nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Při jednání před krajským soudem předložil žalovaný důkaz o tom, že v zemi původu stěžovatele není taková bezpečnostní situace jako v době, kdy zemi opustil, což doložil novinovým článkem na serveru www.sputniknews.com. Namítá, že soud nevycházel ze situace, která zde byla v době rozhodování správního orgánu, ale ze situace v době rozhodování soudu. Podmínky k prolomení zásady podle § 75 odst. 1 s. ř. s. však nebyly splněny. Žalovaný po celou dobu řízení, před soudy i ve svém původním rozhodnutí, bagatelizoval bezpečnostní situaci na Ukrajině, považoval ji za bezpečnou a obavy stěžovatele odmítal. Stěžovatel pro úplnost uvádí, že v České republice má bydlení, práci a žije zde i jeho manželka. Domáhá se zrušení napadeného rozsudku krajského soudu, který jeho žalobu zamítl v rozporu se zákonem.

pokračování

[6] Žalovaný uvedl, že trvá na svém rozhodnutí, hojně cituje judikaturu a navrhuje, aby NSS kasační stížnost zamítl, pokud ji neodmítne pro nepřijatelnost ve smyslu § 104a s. ř. s.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil, zda kasační stížnost splňuje formální náležitosti, a shledal, že stížnost byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je v řízení zastoupen advokátem.

[8] Nejvyšší správní soud se dále zabýval otázkou, zda je kasační stížnost přípustná podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. Z příslušného ustanovení vyplývá, že kasační stížnost je nepřipustná proti rozhodnutí, kterým soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno; to neplatí, je-li důvodem kasační stížnosti skutečnost, že se soud neřídil závazným právním názorem NSS. Nepřipustnost kasační stížnosti nelze konstatovat zejména v případech, kdy NSS vytkl nižšímu správnímu soudu procesní pochybení nebo nedostatečně zjištěný skutkový stav, případně nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí (viz rozsudek ze NSS dne 29. 8. 2012, čj. 8 As 2/2012-55). Z důvodů nepřezkoumatelnosti přitom Nejvyšší správní soud zrušil původní rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení; kasační stížnost stěžovatele je tudíž přípustná ve smyslu § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s.

[9] Po posouzení přípustnosti kasační stížnosti je třeba se zabývat otázkou, zda stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele ve smyslu § 104a s. ř. s. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne pro nepřijatelnost. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního NSS podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006 – 39. O přijatelnou kasační stížnost se může jednat v následujících případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které NSS dosud vůbec či plně neřešil nebo (2) právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, (3) je potřeba učinit judikaturní odklon, anebo (4) je v napadeném rozhodnutí krajského soudu zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[10] K námitce nepřezkoumatelnosti, NSS uvádí, že krajský soud přehledně popsal rozhodný skutkový stav a s žalobními námitkami stěžovatele se řádně, dostatečně a srozumitelně vypořádal. Napadený rozsudek splňuje veškeré požadavky kladené judikaturou na přezkoumatelnost rozhodnutí (viz např. rozsudek NSS ze dne 18. 10. 2005, čj. 1 Afs 135/2004-73).

[11] Odmítání nástupu k výkonu základní vojenské služby, která je ve státě původu povinná, nepovažuje Nejvyšší správní soud bez dalšího za důvod pro udělení azylu, zvláště není-li takové odmítání spojeno s reálně projeveným politickým přesvědčením nebo náboženstvím (rozsudky NSS ze dne 29. 3. 2004, čj. 5 Azs 4/2004-49, ze dne 9. 6. 2008, čj. 5 Azs 18/2008-83, ze dne 7. 8. 2012, čj. 2 Azs 17/2012-44). Stěžovatel ostatně ve svém tvrzení týkajícím se odmítání jeho účasti ve válce v rozporu s jeho svědomím (protože by nevěděl, na čí straně bojuje, příp. by bojoval proti svým kamarádům) zůstává po celou dobu, a to i v

řízení před NSS, velice obecný; neuvedl blíže, jaké konkrétní myšlenky zastává, jaké má jeho přesvědčení povahu a zejména zda jej aktivně projevil (viz např. usnesení NSS ze dne 19. 1. 2017, čj. 10 Azs 235/2016-36, srov. také rozsudek NSS ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 63/2004-60, usnesení NSS ze dne 11. 8. 2016, čj. 2 Azs 135/2016-34). V takto obecném tvrzení stěžovatele přitom nelze spatřovat konkrétní důvod, který by udělení mezinárodní ochrany odůvodňoval (srov. např. usnesení NSS ze dne 30. 11. 2016, čj. 2 Azs 286/2016-29, usnesení NSS ze dne 25. 1. 2017, čj. 6 Azs 263/2016-30, rozsudek NSS ze dne 29. 3. 2004, čj. 5 Azs 4/2004-49, rozsudek NSS ze dne 9. 6. 2008, čj. 5 Azs 18/2008-83, usnesení NSS ze dne 15. 6. 2016 4 Azs 72/2016-29). Samotná vojenská služba na Ukrajině je přitom hodnocena jako standardní; nadto existuje i možnost tzv. alternativní služby (srov. usnesení NSS ze dne 24. 11. 2016, čj. 2 Azs 247/2016-33).

[12] NSS se již dříve vyjádřil také k otázce probíhajícího ozbrojeného konfliktu a bezpečnostní situaci na Ukrajině např. v rozsudku ze dne 13. 3. 2009, čj. 5 Azs 28/2008-68, nebo usnesení ze dne 15. 1. 2015, čj. 7 Azs 265/2014-17). Stěžovatel pochází z Dněpropetrovské oblasti, která - byť sousedí se separatistickými regiony - není boji přímo zasažena. Nic nenasvědčuje tomu, že by v případě svého návratu mohl být stěžovatel jako civilista vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy v důsledku nestabilní situace v Doněcké a Luhanské oblasti, popř. na Krymu (srov. usnesení NSS ze dne 24. 2. 2016, čj. 6 Azs 267/2015-23; ze dne 18. 9. 2015, čj. 2 Azs 194/2015-28; ze dne 22. 7. 2015, čj. 2 Azs 160/2015-43).

[13] Nejvyšší správní soud se dále zabýval námitkou stěžovatele, že soud nevycházel ze skutkového stavu ke dni rozhodování žalovaného. Krajskému soudu vytkl, že zohlednil internetový článek, který žalovaný předložil v řízení před krajským soudem. Stěžovatel se tedy nedomáhá odklonu od § 75 odst. 1 s. ř. s. z důvodu existence nových relevantních (a pro něj příznivějších) skutečností; naopak upozorňuje, že právě odklonem od tohoto ustanovení došlo k porušení jeho práv.

[14] K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že zásadu zakotvenou v ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s., podle které soud při přezkumu rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu, který zde byl v době rozhodování správního orgánu, lze v určitých případech prolomit a přihlídnout k novým skutkovým okolnostem, jež nastaly po vydání správního rozhodnutí (viz např. rozsudek NSS ze dne 4. 2. 2013, čj. 8 Azs 27/2012-65). Jedná se zejména o situace, na které doadá směrnice č. 2013/32/EU. Směrnice stanoví, že na žádosti podané po 20. 7. 2005 se použije (mimo jiné) i čl. 46 odst. 3 směrnice, který požaduje posouzení skutkové a právní otázky soudem v 1. instanci. Žádost stěžovatele o mezinárodní ochranu byla podána před tímto datem. Krajský soud vycházel primárně ze skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí žalovaného, přičemž na článek ze serveru www.sputniknews.com odkázal pouze nad rámec svého odůvodnění. Z napadeného rozsudku vyplývá, že cit. novinový článek hovoří o jistém zlepšování bezpečnostní situace na Ukrajině a že by jeho zohlednění nevedlo ke zlepšení právního postavení stěžovatele. Jednalo se přitom o důvody, které krajský soud (mimo jiné) vedly k závěru, že prolomení zásady v § 75 odst. 1 s. ř. s. není nutné, neboť na postavení stěžovatele by se nic nezměnilo.

[15] Nejvyšší správní soud se s posouzením věci krajským soudem ztotožňuje. Krajský soud neporušil žádná procesní práva (s případným dopadem do hmotněprávní sféry) stěžovatele tím, že v řízení – pouze nad rámec svého odůvodnění – zohlednil novinový článek o zlepšující se situaci na Ukrajině (viz str. 12 napadeného rozsudku). Odkaz na

pokračování

tento článek či jeho obsah netvoří stěžejní argumentaci krajského soudu a nejedná se ani o důvod, který krajský soud vedl k zamítnutí žaloby. Postup krajského soudu byl též v souladu s právním názorem Nejvyššího správního soudu v rozsudku NSS ze dne 26. 11. 2015, čj. 10 Azs 174/2015-42, který jej ke zhodnocení aktuální bezpečnostní situace na Ukrajině zavázal.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] NSS závěrem uvádí, že neshledal důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání, neboť svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Situace stěžovatele a jím vznesené námitky nepřinášejí žádnou novou právní otázku, kterou NSS dosud neřešil, či potřebu se od dříve přijatého řešení odchýlit, anebo otázku, kterou NSS řešil v rámci jednotlivých senátů odlišně. Nedošlo ani k žádnému natolik zásadnímu pochybení, které by mohlo mít dopad do právního postavení stěžovatele. NSS proto odmítl kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. jako nepřijatelnou.

[17] Výrok o náhradě nákladů řízení se při odmítnutí kasační stížnosti opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.

[18] Odměna a náhrada hotových výdajů zástupkyni stěžovatele JUDr. Iloně Tajchnerové, advokátce, která byl stěžovateli ustanovena v řízení před krajským soudem, byla stanovena za jeden úkon právní služby, a to písemné podání (podání kasační stížnosti, včetně jejího doplnění) podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Za tento úkon náleží zástupkyni stěžovatele odměna ve výši 3.100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 advokátního tarifu] a dále režijní paušál ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu), celkem tedy 3.400 Kč. Protože zástupkyně je plátcem daně z přidané hodnoty (viz veřejně přístupný rejstřík ekonomických subjektů vedený Ministerstvem financí), zvyšuje se odměna o příslušnou zákonnou sazbu této daně (21 %) vypočtenou z přiznané odměny a náhrady hotových výdajů, v daném případě tedy o částku 714 Kč. Zástupkyni stěžovatele tak bude vyplacena částka ve výši 4.114 Kč, a to z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. května 2017

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu